

Про роботу у сфері міжнародного співробітництва БУВР Тиси за 9 місяців 2019 року

Впродовж січня-вересня 2019 року БУВР Тиси забезпечувало діяльність, передбачену двосторонніми Міжурядовими Угодами з питань водного господарства на прикордонних водах, укладеними Україною з Угорщиною, Словаччиною і Румунією.

Згідно з планом міжнародних заходів БУВР Тиси на 2019 рік за цей період відбулося 12 зустрічей.

5-6 березня у м. Ужгород відбулась зустріч українсько-угорської Робочої групи з охорони якості вод у межах виконання Угоди між Урядом України та Урядом Угорської Республіки з питань водного господарства на прикордонних водах, у якій взяли участь фахівці БУВР Тиси. Експерти Робочої групи здійснили оцінку стану якості води в прикордонних створах р. Тиса та оцінку результатів зовнішньо-лабораторного контролю. Сторони констатували, що впродовж 2018 року на українсько-угорській прикордонній ділянці р. Тиса надзвичайних забруднень транскордонного характеру не відбулося.

1-3 квітня 2019 року відбулась зустріч Робочої групи технічних експертів з протипаводкового захисту Українсько-словацької комісії з питань прикордонних вод з оглядом гідротехнічних споруд на територіях обох сторін. Керівники та експерти Робочої групи здійснили огляд водогосподарських об'єктів у басейні річок Уж, Латориця і Тиса на українській та словацькій територіях, а також обговорили питання двостороннього співробітництва за 2018 рік, зокрема щодо організації протипаводкового захисту в басейнах річок Уж та Латориця. Керівники Робочої групи інформували про виконання будівельних, реконструкційних, а також ремонтно-експлуатаційних заходів на об'єктах прикордонних територій за 2018 рік та план на 2019 рік. Також експерти обговорили спільний проект FloodUZH, який був нагороджений грантом і наразі триває етап підготовки до підписання Грантової угоди.

3-5 квітня в м. Тячів відбулась зустріч українських та румунських експертів з питань оцінки якості води Робочої групи з проблем р. Тиса та її приток на прикордонній ділянці. Експерти провели порівняння результатів спільно відібраних проб води з р. Тиса за 2018 рік, а також проаналізували виконання Регламенту оцінки якості прикордонних вод. Встановлено, що значення показників є співставними за виключенням заліза розчиненого у зв'язку з відмінністю методів та вимірювального обладнання. Результати аналізів показали, що погіршення якості води у контрольних створах не спостерігається.

4-5 квітня в Земплінській Шираві, Словацька Республіка відбулась зустріч заступників Уповноважених Урядів України і Словаччини. Під час засідання Сторони обговорили питання двостороннього співробітництва у 2018 році та план робіт на 2019-2020 рр., зокрема щодо організації протипаводкового захисту в басейнах річок Уж та Латориця, охорони якості прикордонних вод та гідрометеорологічної ситуації. Сторони також підготували проект протоколу XVII засідання Українсько-Словацької комісії з питань прикордонних вод.

9-11 квітня відбулася зустріч спільної українсько-угорської робочої групи сторін із захисту від шкідливої дії вод з метою проведення планового весняного огляду водогосподарських споруд на українській та угорській територіях в басейні Верхньої Тиси. Особливу увагу експерти звернули на питання обводнення транскордонних меліоративних систем спільного інтересу, зокрема можливості подачі води на Берегівську систему з річок Боржава і Тиса. Для цього в рамках

зустрічі на українській стороні проведено місцевий огляд каналу Верке з метою оцінки експлуатаційного стану споруд та узгодження можливих заходів по ним з подальшим визначенням першочергових завдань і можливостей розчистки. Фахівці галузі розглядають можливість подання води від верхньої ділянки каналу Верке по магістральному каналу Сипа. Сторони також обговорили стан експлуатації спільної АІВС-Тиса, роботу оновленої версії гідрологічно-прогностичної системи DIWA, спільний проект міжнародної технічної допомоги та інші актуальні питання співробітництва

9-11 квітня в Земплінській Шираві, Словацька Республіка відбулася зустріч українсько-словацької Робочої групи з питань охорони якості прикордонних вод, на якій було проведено оцінку якості прикордонних вод за 2018 рік. При цьому для прикордонних водотоків визначалась дотримуваність екологічних стандартів якості води по загальним, гідробіологічним, несинтетичним та синтетичним показникам. Як результат, по гідробіологічним показникам (хлорофіл-а) екологічні стандарти дотримано по всіх прикордонних водотоках, у решти випадків спостерігається недотримання екологічних стандартів якості води по окремим показникам груп загальні, синтетичні та несинтетичні речовини. Констатовано, що протягом 2018 року не було зафіксовано аварійних забруднень прикордонних вод.

6-8 травня на території Угорщини в м. Токай відбулась планова зустріч заступників Уповноважених Урядів України та Угорщини. Першочергово було обговорено та підготовлено матеріали до чергової наради Уповноважених Урядів Сторін. У рамках цього експерти Сторін проаналізували водогосподарську ситуацію, яка мала місце на прикордонних водах за останній рік, заходи вжиті з протипаводкового захисту та захисту від внутрішніх вод, роботи виконані з експлуатації споруд, а також дослідження можливостей вдосконалення роботи меліоративних систем спільного інтересу. Угорська сторона акцентувала увагу також на питанні загрози транскордонного засмічення Тиси побутовими відходами з української частини басейну річки.

4-6 червня фахівці БУВР Тиси взяли участь в XXIII нараді Уповноважених Урядів України та Угорщини з питань водного господарства на прикордонних водах в м. Нова Каховка. На основі звітів заступників, керівників та експертів робочих груп було проведено оцінку діяльності сторін в галузі протипаводкового захисту і захисту від внутрішніх вод на прикордонних водах, з питань гідрометеорології і водних ресурсів, а також з охорони якості прикордонних вод. Заступники Уповноважених сторін наголосили на необхідності якнайшвидшої реалізації робіт з реконструкції найбільш слабких місць лінії захисту на українській території. Також було узгоджено першочергові заходи щодо обводнення Берегівської системи з річок Тиса і Боржава, зокрема збір і обробку даних та обґрунтування фахової концепції для підготовки комплексної реабілітації каналу Верке. Фахівці також домовились про проведення подальших досліджень щодо можливостей управління засухами. Даючи позитивну оцінку роботі спільної українсько-угорської АІВС-«Тиса», Уповноважені визначили необхідність забезпечення її подальшого надійного функціонування та розвитку, з використанням даних АІВС у роботі та вдосконаленні гідрологічно-прогностичної моделі DIWA.

18-19 червня в м. Сату-Маре, Румунія, заступник начальника БУВР Тиси взяв участь у зустрічі заступників Уповноважених Урядів України і Румунії з метою завершення актуалізації Регламенту українсько-румунського співробітництва по обміну метеорологічними та гідрологічними даним та

Регламенту українсько-румунського співробітництва з оцінки якості прикордонних вод. У результаті зустрічі обидва Регламенти погоджено і рекомендовано на затвердження Уповноваженим Урядів на черговій нараді.

19-20 червня відбувся спільний з угорськими та словацькими колегами плановий огляд берегової лінії та руслорегулюючих споруд р. Тиса на плавзасобах, зокрема на українсько-угорських прикордонних ділянках Вилко–Бадалово та Саловка–Соломоново. У рамках заходу було проведено оцінку руслових процесів, стану існуючих гідротехнічних споруд, визначено місця, де потребуються втручання з метою зупинки ерозійних процесів та покращення умов стоку.

24-27 червня в м. Вилкове Одеської області відбулося 17 засідання Українсько-Словацької комісії з питань прикордонних вод, на якому Сторони обговорили питання щодо організації протипаводкового захисту в басейнах річок Уж та Латориця, охорони якості прикордонних вод та гідрометеорологічної ситуації в регіоні. На основі звітних доповідей керівників робочих груп та заступників Уповноважених Урядів визначені подальші завдання щодо організаційних та інженерно-технічних заходів, спрямованих на підвищення надійності протипаводкового захисту прикордонних територій і населення від шкідливої дії вод, посилення контролю за якістю прикордонних вод, організацію взаємного обміну наявною і прогнозною інформацією про гідрометеорологічну ситуацію на спільних водотоках обох країн. Крім того, визначено план роботи Комісії на 2019-2020 рік.

25-27 вересня у м. Сату Марє, Румунія відбулася зустріч керівників Робочої групи з проблем р.Тиса за участі експертів з якості води та гідрометеорології в межах виконання Угоди між Урядом України та Урядом Румунії про співробітництво в галузі водного господарства на прикордонних водах. Сторони під час зустрічі здійснили оцінку якості прикордонних вод за 2018 р., результати аналізів показали, що якість води у прикордонних створах залишається незмінною. Також Сторони здійснили співставлення гідрометеорологічних даних спостережень по гідрометеорологічних постах за 2018 рік згідно з Регламентом співробітництва, а також обмінялися відповідними гідрометеорологічними даними за 2018 р.

На виконання Регламенту співробітництва з питань захисту від паводків і льодових явищ на водотоках та внутрішніх водах, експерти обговорили питання щодо паводкової ситуації на р. Тиса, та констатували, що за цей період не спостерігалось значних підйомів рівнів води. Керівники разом з експертами обговорили та погодили значення витрат води з імовірністю 5 % та 10 %. На виконання доручень X Наради Уповноважених Урядів (4 жовтня 2018 р., м. Ізмаїл, Україна) експерти домовилися провести огляд гідротехнічних споруд на прикордонній ділянці ріки Тиса до кінця поточного року.

Участь у міжнародних проектах Програм Європейського Союзу та роботі Міжнародної комісії із захисту річки Дунай

У рамках реалізації проекту JOINTISZA Дунайської Транскордонної Програми, в якому БУВР Тиси та Держводагентство виступають асоційованими партнерами відбулось ряд зустрічей партнерів та експертів проекту щодо підготовки оновленого Інтегрованого плану управління басейном р. Тиса.

13 березня та 8-9 травня у м. Братислава та м. Солнок відповідно фахівці БУВР Тиси взяли участь у зустрічі партнерів та експертів проекту JOINTISZA з метою розгляду та редагування проекту Інтегрованого Плану управління басейном р. Тиса. **28-29 травня** відбулися завершальні заходи проекту, зокрема останні зустрічі Наглядового Комітету та Робочих пакетів, а **30 травня** Завершальна Конференція проекту. Як результат, в оновленому Плані зібрані та проаналізовані останні дані щодо якісного та кількісного стану поверхневих і підземних вод басейну, визначені головні антропогенні тиски у басейні, висвітлено питання моніторингу вод та природоохоронних територій басейну, визначено екологічні цілі та розроблено Спільну програму заходів, яка включає також питання паводкових ризиків та посух. Розглянуто також кліматичні зміни та їх вплив на кількісні та якісні аспекти управління водними ресурсами.

21 березня в с. Нижнє Солотвино відбулася Заключна Конференція Програми транскордонного співробітництва Європейського Інструменту Сусідства і Партнерства Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна 2007-2013, у якій взяли участь і фахівці Басейнового управління водних ресурсів річки Тиса.

У рамках цієї Програми БУВР Тиси протягом 2011-2015 рр. реалізував 4 проекти за партнерства водогосподарських організацій Угорщини і Румунії, залучивши 3,5 млн. євро на розвиток галузі водного господарства Закарпатської області. На конференції представники БУВР Тиси поділилися своїм досвідом впровадження проектів з учасниками заходу.

14-15 травня 2019 року в м. Бухарест, Румунія відбулася 35-те засідання Експертної групи з протипаводкового захисту МКЗД за участі експерта, начальника відділу ГІС та інформаційного забезпечення БУВР Тиси. На зустрічі експерти працювали над проектами з управління паводковими ризиками на період 2014-2020 рр., Дунайською Гідрологічною інформаційною системою, переглядом і оновленням Попередньої Оцінки Паводкового Ризику, а також карт небезпек і ризиків затоплення, оновлення Плану управління ризиками затоплення басейну Дунаю та іншими пов'язаними питаннями.

У рамках конкурсів Програми транскордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2014-2020, БУВР Тиси у **серпні цього року** підписало два Грантових контракти на реалізацію проектів, зокрема проект «Зміцнення транскордонної безпеки спільними заходами, спрямованими на запобігання паводків та затоплення внутрішніми водами у межиріччі річок Тиса і Тур (SAFETISZA) від 13 серпня 2019 р. та проект «Спільні заходи з попередження природних катастроф в транскордонному басейні р.Уж» (FloodUZH) від 29 серпня 2019р. З серпня-вересня розпочато впровадження вищезазначених проектів. За цей період проведено реєстрацію обох проектів у Міністерстві розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, укладено угоди про впровадження проектів з партнерами, проведено перші робочі зустрічі з експертами і партнерами. Наразі триває підготовка до оголошення тендерних процедур на будівництво дамби та закупівлю обладнання.